

PRO VEDOUcí KROUŽKŮ

NOČNÍ LES

MOTIVACE:

Od dávných časů jsou hluboké lesy zastřené tajemnem a u lidí vždy vzbuzovaly určitý respekt. Obzvláště pak po západu slunce vyvolávají potmělé hvězdy pocit neopodstatněného strachu a nejistoty. Z dálky se ozývají podivné zvuky a těžko vysvětlitelné hlasy. Šelestění a lámání větví. Dokonce světélka mezi stromy poletují a ohně sami se zapalují. Fantazie a neznalost lidí vedla v těch starých dobách k utváření smyšlených příběhů o kouzlech a prazvláštích tvorech. Co neznali, přisuzovali nadpřirozenému.

Myslivci té doby, ve službách vrchnosti, velmi často pobývali přímo ve svém revíru a ochraňovali tamní les před zloději dříví a hájili zvěř proti pytlákům. Dobrý myslivec znal ve svěřeném úseku každý kout. Věděl, kde jsou ochozy a stezky zvířat, uměl číst jejich stopy, znal jejich návyky a potřeby. V lese se dokázal pohybovat tiše a nepozorovaně, ovládal svou zbraň a umění lovu. A protože byl tak dobře znalý dění v přírodě, hlasů a projevů zvířat, nebál se v lese ani po setmění a nevěřil na žádné tajemné zjevy.

Je tedy pochopitelné, že

tato nebojácnost, dovednosti a schopnosti tehdejších myslivců, mohly vést k představám ostatních, ne tolik přírodě zasvěcených lidí, že myslivci ovládají jakousi přírodní magii, umí čarovat, že jsou spojeni s temnými silami a spolčení s čerty. Však si vzpomeňte, jak bývá takový pekelník v pohádkách vyobrazován. Přece jako mladý myslivec.

Taková pověst, byť není zrovna příliš lichotivá, se ale tehdejšími myslivcům náramně hodila. Jejich myslivecká služba nebyla totiž zrovna lehká a mnohdy v ní šlo dokonce i o život. Proč by tedy měli vyvracet báchorky o tom, že umí čarovat a jsou obdařeni nadpřirozenými schopnostmi? Jen ať se všichni pytláci a zloději bojí. Ať mají strach vcházet do setmělých lesů. A tak i samotní myslivci těmto pověrám přidávali, vymýšleli si je a podporovali jejich šíření.

My však víme, že žádná kouzla za mysliveckou dovedností nestojí a lesní strašidla jsou jen v pohádkách. Třeba takový hejkal je jen vyrušený bekající srnec, hlas divých žen patří volajícímu sýčkoví, a ze strašidelného povyku Divouse se vyklubala školící liška. Dnes si všechny dříve těžko pochopitelné úkazy a projevy přírody umíme správně vysvětlit, a tak není důvod mít v lese strach!

Podobným povídáním, třeba u táborového ohně, dětem nejen přiblížíme „pohádkové časy“ našich mysliveckých předků, ale hlavně se dostaneme k tématu nočního života v přírodě. Povídáme jim o smyslech zvířat, o důvodech, proč vedou noční život, jaké jim přináší výhody anebo naopak jaká má úskalí. To vše můžeme doplnit zvuky vábniček a obrázky v noci aktivních zvířat. Smyslem je přesvědčit děti o tom, že se po tmě není v lese čeho bát.

PRŮBĚH:

Na přehledné a dobře schůdné lesní cestě si předem připravíme trasu naší noční stezky. Není nutné, aby byla příliš dlouhá. Pro mladší děti stačí i 300 metrů. Je však dobré zvolit trasu do kruhu, aby se nám děti vracely na místo, odkud budou vycházet, což pro nás znamená méně starostí.

K vyznačení noční stezky se nám velmi dobře osvědčily chemické svítící tyčinky, zapíchané do země podél cesty. Jsou dobře vidět, děti se podle nich bezpečně orientují a působí tak nějak „magicky“. Pokud máme možnost, je dobré cestu vytýčit jen jednou barvou, třeba zeleně.

Na takto vyznačenou stezku umístíme několik očíslovaných stanovišť, a pokud to chceme dětem ulehčit, označíme je světlem jiné barvy. Tak bude již z dálky místo s úkolem dobře viditelné a děti jej nemohou minout.

Jestliže jsou na cestě odbočky anebo jinak nepřehledná místa, je dobré zde zajistit dozor. Ten je ale ukrytý, děti v žádném případě nestráší, nemluví na ně, a pokud není potřeba, nenechá o sobě znát.

Na stezku posíláme děti v časovém rozestupu, zda jednotlivě anebo třeba po dvojicích, záleží jen na našem úsudku. Smyslem zde není děti nutit k překonávání strachu, natož je vylekat. Proto volíme vždy pro děti nejpřijatelnější variantu a ani použití svítilny není vyloučené. Doporučuji dětem rozdat svítící náramky, protože tak máte neustále dobrý přehled o jejich pohybu i potmě. Bez-

pečnost a pohoda dětí je vždy na prvním místě!

Náplň jednotlivých stanovišť, a vlastně i celé pojetí noční stezky, má potom mnoho možných variant. Pro ty nejmladší stačí na stezku umístit obrázky zvířat z nočního lesa (divočák, liška, sýček, ježek, netopýr...), a úkolem dětí je všechny poznat a zapsat si je.

Určitým ztížením této varianty může být to, že si děti zvířata nezapisují, ale musí si jich co nejvíce zapamatovat.

Na stezku můžeme umístit i nějaký ten chyták, třeba zvíře, které do nočního lesa nepatří; vlaštovku, orla anebo velblouda.

O něco složitější mohou být stanoviště doplněná otázkami. Tak se například u obrázku netopýra ptáme, pomocí čeho se v noci orientuje, u sovy můžeme dát otázku, jakou speciální vlastnost má soví peří apod.

Dětem se také líbí verze,

kdy je u každého obrázku zvířete uvedeno několik informací a jedna z nich je vždy mylná. Tu chybnou mají děti odhalit a zapsat si ji.

Na stezce mohou být i hmatové poznávačky kůží, poznávání hlasů, siluety zvířat anebo určování pobytových stop.

HODNOCENÍ:

Na závěr je samozřejmě nutné sdělit dětem správné řešení a vyhodnotit výsledky. Stezku si můžeme na konci projít společně a s tím spojit i její úklid.

Noční les je aktivita vhodná nejen pro děti, ale zcela určitě i pro jejich rodiče.

POMŮCKY:

Svítilny, tyčinky, očíslované úkoly na stanoviště, tužky, papír a svítilny

Stanislav OŠTÁDAL

